

Podsumowanie

Powyższe rozważania prowadzą do stwierdzenia, że dzięki integracji edukacyjnej osoby niepełnosprawne mają możliwość stać się społecznie kompetentnymi, zdolnymi do aktywnych działań w otaczającej rzeczywistości i realizowania się w relacji jednostka – społeczeństwo. Jednocześnie jeśli kształcenie takie będzie traktowane jako swoista moda, to integracja może mieć tylko charakter pozorny, a jej efekty będą sprzeczne z zamierzeniami i mogą przynieść dzieciom więcej strat niż korzyści.

Barierami dla upowszechnienia się go dziś w Polsce są przede wszystkim: mentalność nauczycieli i rodziców dzieci zdrowych, nieprzystosowanie architektoniczne budynków, niewystarczające nakłady na edukację.

Jeżeli Polska chce stać się nowoczesnym państwem prawa niezbędne są, prowadzone na szeroką skalę, działania władz publicznych i edukacyjnych na rzecz kształtowania nowego wizerunku szkoły, szkoły przyjaznej wszystkim dzieciom zarówno zdrowym jak i niepełnosprawnym.

Bibliografia

1. Chodkowska M.: *„Formy i możliwości społecznego wsparcia niepełnosprawnych przez integrację w płaszczyźnie mikro- i makrostruktur.”* [w:] Auxilium Sociale 2/97
2. Sieradzki M.: *„Socjologiczne ujęcie edukacji integracyjnej osób z niepełnosprawnościami (odchyleniami od normy w rozwoju somatopsychicznym) w świetle prac polskich pedagogów specjalnych.”* [w:] Auxilium Sociale 2/2000
3. Plecki M.L.: *„Efficacy of an Early Intervention Education Program for Moderately Handicapped Infants.”* [w:] Economics of Education Review Vol 14, 4/95
4. Posłuszna M.: *„Integracja osób niepełnosprawnych w Szkole Podstawowej nr 50 w Poznaniu.”* [w:] Auxilium Sociale 2/97
5. *„Stan rodziny na terenie Częstochowy. Raport z badań.”* Red. Gorczycka E., Wyd. Urząd Miasta Częstochowa, Częstochowa 1998
6. Rogucka A.: *„Postrzeganie społeczne osób niepełnosprawnych – przyczyny niechęci i braku akceptacji.”* [w:] Wychowanie Na Co Dzień 2-3/2002
7. Gajdzica A., Gajdzica Z.: *„Idea integracji a praktyka edukacyjna w kontekście zmian społeczno-gospodarczych ostatniej dekady.”* [w:] Auxilium Sociale 3-4/2000
8. Osiecka J.: *Kształcenie osób niepełnosprawnych w Polsce – stan obecny i perspektywy.* Informacja nr 635, Biuro Studiów i Ekspertyz, Warszawa 1998

INNOWACJE A PRZEWAGA KONKURENCYJNA PRZEDSIĘBIORSTWA

Bogusława Ziółkowska
Politechnika Częstochowska, Polska

Innowacja jest uznawana za wyróżniającą zdolność[4] mogącą zapewnić przedsiębiorstwu przewagę konkurencyjną. Pojęcie innowacji jest wieloznaczne i

trudne do zdefiniowania. Encyklopedyczne sformułowanie innowacji nawiązuje do etymologicznego znaczenia tego terminu i określa innowację jako wprowadzanie nowości w powiązaniu z postępem techniczno - ekonomicznym, zwłaszcza w fazie wdrożeniowej. W literaturze krajowej i zagranicznej napotykamy szereg definicji innowacji, w których autorzy traktują innowacje jako wprowadzanie wszelkiej nowej myśli, idei, pomysłu, nowości jak i wprowadzanie nowych wynalazków technicznych bądź ulepszeń umożliwiających wzrost ilości i jakości dóbr, wzrostu wydajności pracy oraz poziomu inwestycji. Przykładowe ich zestawienie zawarto w tabeli nr 1.

Jak wskazuje analiza przytoczonych definicji zakres pojęciowy innowacji jest bardzo szeroki i różnorodnie formułowany (por. tabela 1). Pojęcie to wyraża prawie wszystkie zmiany dokonujące się lub dokonywane w sferze materialnej jak i niematerialnej. Są to zmiany dotyczące sposobu bycia, postępowania, zachowania i działania jak również wszelkie wynalazki, usprawnienia, nowe stany rzeczy.[2]

Innowacje są dzisiaj uznawane za najbardziej skuteczny środek zdobywania, utrzymania i wzmacniania pozycji na rynku. Procesowi wdrażania innowacji towarzyszą ryzyko i niepewność w zachowaniu korzyści z nią związanych. Przedsiębiorstwo może tworzyć architekturę pobudzającą proces innowacji oraz umożliwiającą szczególnie skuteczne ich wdrażanie.[4]

Przedsiębiorstwo innowacyjne śledzi rynkową atrakcyjność swoich wyrobów i przygotowuje się do wprowadzenia nowych we właściwym czasie, zanim obecne znajdą się w fazie schyłkowej. Poza wymyślaniem i opracowywaniem nowych wyrobów przedsiębiorstwo także zauważa potrzebę unowocześniania metod wytwórczych przez wdrażanie nowych środków pracy i pozyskiwanie nowych źródeł surowców odpowiadającym najbardziej

Tabela 1. – Przykłady spotykanych w literaturze definicji innowacji

Definicja	Źródło:
1	2
Innowacje są to zmiany celowo wprowadzane przez człowieka lub zaprojektowane przezeń układy cybernetyczne, które polegają na zastępowaniu dotychczasowych stanów rzeczy innymi ocenianymi dodatnio w świetle określonych kryteriów i składającymi się w sumie na postęp.	Pietrasiański Z.: <i>Ogólne i psychologiczne zagadnienia innowacji</i> , PWN Warszawa 1971, s. 9.
Innowacja to zmiany w wyrobach lub metodach wytwarzania związana z przyswajaniem w produkcji części zasobów wiedzy technologicznej, prowadząca do zwiększenia udziału nowszych lub doskonalszych wyrobów lub metod wytwarzania w gospodarce przebiegająca stopniowo lub skokowo, której rezultatem jest zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów gospodarczych znajdujących się w dyspozycji określonego układu gospodarczego.	Poznański K.: <i>Institucjonalne aspekty procesów innowacyjnych</i> , UW, INE Warszawa 1973, s. 49.

Tabela 1.

1	2
Innowacja oznacza nowy, nie znany dotychczas sposób zaspokojenia nowych potrzeb. Innowacje jako synonim nowych sposobów realizowania określonych potrzeb, odnosić można do wszystkich aspektów działalności ludzkiej, mówi się w związku z tym o innowacjach technicznych, ekonomicznych, administracyjnych, itp.	Kasprzyk S.: <i>Innowacje od koncepcji do produkcji</i> , Wydawnictwo Związkowe, Warszawa 1980, s. 26-27.
Innowacje to pierwsze, przynajmniej na obszarze gospodarki narodowej, przemysłowe zastosowanie nowego rozwiązania technicznego lub technologicznego, którego efektem są: a) nowe udoskonalone produkty, b) nowe lub zmodernizowane metody wytwórcze (zwiększające wydajność pracy i obniżające koszty), c) zmiany organizacyjne w produkcji.	Kasperkiewicz W.: <i>Systemy funkcjonowania gospodarki a innowacje</i> , Wydawnictwo UŁ, Łódź 1989, s. 15.
Innowacja to wszelkie uznane przez człowieka za nowość zmiany w stosunku do stanu poprzedniego, dotyczące wartości i zjawisk kulturowych, prądów i myśli, obyczajów i poglądów, nowości techniczne, usprawnienia organizacyjne, dotyczące wszystkich dziedzin życia społecznego.	Szymański K.: <i>Humanizacyjne aspekty innowacji</i> , „Humanizacja pracy”, 1980, nr 1, s. 63.
Innowacja to nowa koncepcja produkcyjna, której rezultatem mogą być ulepszenia techniki i technologii produkcji oraz nowe produkty lub istotne odmiany produktów już wytworzonych.	Grzelak F.: <i>Transfer technologii w: Innowacja, praca zbiorowa</i> , PWE Warszawa 1963, s. 111.
Innowacja oznacza dosłownie nowatorstwo, a sprowadzając to pojęcie do konkretnych warunków występujących w przemyśle, oznacza ono wprowadzenie czy zastosowanie nowego rozwiązania technicznego, technologicznego czy społeczno-organizacyjnego.	Krzykuła F.: <i>Stosunek do innowacji technicznych i organizacyjnych w przedsiębiorstwie</i> , „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, 1974, nr 1, s. 270-272.
Innowacja to zmiany w procesie produkcji związane z inną jakością nakładów oraz wyników produkcji. Innymi słowy zmiany polegające na innym niż dotychczasowym zastosowaniu rzeczowych i ludzkich czynników wytwórczych, na produkcyjnym uruchomieniu dotychczas niekorzystnych sił przyrody, na tworzeniu dóbr produkcyjnych i konsumpcyjnych o nowych właściwościach.	Beksiak J.: <i>Spółczesność gospodarująca</i> , PWE Warszawa 1972, s. 127.
Innowacja to idea postrzegana przez jednostkę jako nowa.	Barnett H.G.: <i>Innovation The Basis of Cultural Change</i> , Mc Graw 0-Hill, New York 1953, s. 7-8.
Innowacja to każda myśl, zachowanie lub rzecz, która jest nowa, tzn. jakościowo różna od form istniejących.	Rogers E.M.: <i>Diffusion of Innovations</i> , Free Press, New York 1962, s. 13.

Tabela 1.

1	2
Innowacja to pewien szczególny wytwór, idea lub praktyka, który dotyczyć może osiągniąć w sferze nowych urządzeń, materiałów, technologii wyrobów, jak też nowych faktów naukowych, pojęć teorii, metod badania itp.	Katz E., Levin M.L., Hamilton H.: <i>Traditions of Research of the Diffusions of Innovation</i> . „American Sociological Review”, 1963, nr 2, s. 237.
Innowacja oznacza wprowadzenie zmiany, która jest nowa dla danej organizacji i środowiska jej działania.	Knight K.E.: <i>A Deskriptive Modee of the Intra - Firm Innovation Process</i> . „The Journal of Business” 1967, nr 4, s. 478.
Innowacje to zmiany w produkcji, wynikające z nowych ulepszonych produktów, technik lub metod.	Johnston R.E.: <i>Technical Progress and Innovation</i> , „Oxford Economic Papers” 1966, nr 2, s. 158.
Innowacja oznacza zazwyczaj użycie nowych idei. W organizacji może znaczyć nowy produkt, nową usługę lub nowy sposób robienia rzeczy.	Koontz H., Weihrich: <i>Essential of Mc Graw-Hill</i> , New York 1990, s. 308.
Innowacja wiąże się z każdym dobrem, usługą lub ideą, które są postrzegane przez kogokolwiek jako nowe. Idea może mieć długą historię, lecz dla ludzi staje się innowacją wówczas, gdy widzą ją jako nową.	Koptler Ph.: <i>Marketing Management Prentica Hall</i> , New Yersey 1991, s. 342.
Innowacja może być definiowana jako „sprawianie nowości”, „oryginalności” lub „robienie zmian”. W praktyce termin ten obejmuje szeroki krąg aktywności zróżnicowanych pod względem zasięgu, skupienia, kosztu i ryzyka.	Lancaster G. <i>Massingham L.: Marketing Mangement Mc Graw-Hill</i> , London 1993, s. 130.

Zródło: Opracowanie własne.

nowoczesnym technologiom. Przedsiębiorstwo innowacyjne jest przedsiębiorstwem nowoczesnym. Działalność innowacyjna w przedsiębiorstwie jest nieustannym procesem, który rozpoczyna się od zauważenia okazji, potrzeby do zaspokojenia lub problemu do rozwiązania i trwa do chwili podjęcia decyzji o wdrożeniu wybranego pomysłu i przystąpienia do jego realizacji. Innowacja odnosząca się do konkretnego przedsiębiorstwa zwykle polega na wdrożeniu nowej techniki czy też wiedzy, która jest ogólnie dostępna a zastosowanie jej w określonej dziedzinie wiąże się z dużymi nakładami.

Innowacja jako źródło przewagi konkurencyjnej może okazać się nietrwała, gdyż na ogół łatwo ją można naśladować. Wówczas przedsiębiorstwo innowacyjne narażone jest na koszty innowacji, ryzyko dotyczące prac rozwojowych i wprowadzania na rynek natomiast korzyści mogą zaowocować po stronie konkurencji.

Dlatego innowatorzy otrzymują ochronę prawa patentowego i autorskiego. Wiele innowacji finansuje się z funduszy publicznych. W sytuacji gdy innowacji nie można zapewnić ochrony prawnej można odwołać się do przestrzegania tajemnicy handlowej. Przedsiębiorstwo, które opracowało wynalazek może zapewnić sobie przeważające korzyści ekonomiczne przez pionierskie jego zastosowanie. Cechą charakterystyczną współczesnych korporacji międzynarodowych jest dążenie do posiadania w określonej dziedzinie najwyższej techniki, jaką nie dysponują inne przedsiębiorstwa. Ma im ono

zapewnić przewodnictwo techniczne i zysk nadzwyczajny.[1] Względy konkurencji powodują konieczność ustawicznego doskonalenia własnej techniki produkcji. Często zdarza się, że sama innowacja nie wystarcza do utrzymania przewagi konkurencyjnej. Najskuteczniejszym sposobem przekształcenia innowacji w przewagę konkurencyjną jest połączenie jej z inną wyróżniającą zdolnością np. z reputacją lub architekturą. Korzystne jest zwłaszcza uzyskanie reputacji innowacyjności, która przyciąga klientów umożliwiając im dostęp do nowoczesności bez konieczności jej poszukiwania.

Na ogół firmy o innej wyróżniającej zdolności mają najlepsze możliwości uzyskania przewagi konkurencyjnej dzięki innowacji. Jeżeli jednak to nie jest możliwe innowacja może zapewnić uzyskanie przewagi konkurencyjnej za pomocą innych narzędzi strategicznych. Na ogół ważne są umiejętności w dziedzinie dystrybucji i produkcji, a firma konkurencyjna niekoniecznie musi nimi dysponować. Jeżeli jednak ma takie umiejętności, to istnieje duża szansa na zachowanie dla siebie korzyści z innowacji. Jeżeli firma nie dysponuje takimi uzupełniającymi zdolnościami to powinna je zdobyć. Przedsiębiorstwo prowadzące działalność badawczą w pewnym stopniu kontroluje stopień przyswojenia i wykorzystania swoich wynalazków, może zapobiegać rozprzestrzenianiu się informacji w celu utrzymania na informację monopolu. Wymaga to od firmy poniesienia tzw. „kosztów oporności”[5], które są bardzo podobne do kosztów reklamy w tym sensie, że *ceteris paribus*, zdaniem Autora, są marnotrawstwem.

Innowacje przybierają w przedsiębiorstwie różne formy, w zależności od miejsca i sposobu ich wdrażania i polegają m.in. na:

1. doskonaleniu i rozwoju wyrobów produkowanych w przedsiębiorstwie,
2. doskonaleniu i rozwoju stosowanych procesów produkcyjnych w tym także środków pracy,
3. doskonaleniu organizacyjnym,
4. wprowadzaniu najnowocześniejszych technologii i metod produkcji opartych na szczytowych osiągnięciach nauki, wprowadzaniu

Z punktu widzenia zarządzających firmą istotne jest rozróżnienie innowacji strategicznych i taktycznych.[3]

Innowacje strategiczne dotyczą przedsięwzięć innowacyjnych o charakterze długofalowym, wpływających w sposób istotny na rozwój całego przedsiębiorstwa. Innowacje taktyczne to wszelkiego rodzaju bieżące zmiany w produkcji, metodach produkcji i organizacji. Celem tych innowacji jest podniesienie sprawności funkcjonowania firmy, a także przez wprowadzenie nowych produktów i doskonalenie jakości, lepsze zaspokojenie potrzeb rynku.

Z uwagi na rosnącą szybkość zmian zachodzących w technologiach i technikach wytwórczych, wzrost znaczenia bezpośredniego uczestnictwa przedsiębiorstw w dokonywaniu tych zmian i ich roli w kształtowaniu przewagi konkurencyjnej, działalność innowacyjną przedsiębiorstwa należy uznać za jedną z priorytetowych sfer aktywności przedsiębiorstwa.

Bibliografia

1. Budziński F., Mróz M., Ślusarczyk S.: Wynalazki, patenty oraz licencje

w teorii i praktyce gospodarowania. Oficyna wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 1996, s.17

2. Długosz K.: Niektóre poglądy na temat innowacji; Prakseologia 1985 nr 3 –4, s.271

3. Karperkiewicz W.: Systemy funkcjonowania gospodarki a innowacje, UŁ, Łódź 1989, s.150

4. Kay J.: Podstawy sukcesu firmy PWE 1996

5. W.D. Nordhaus: Innowacje wzrost i dobrobyt. Postępowanie w ujęciu teoretycznym. PWN Warszawa 1976, s. 201

РЕСТРУКТУРИЗАЦИЯ – КАК ВОЗМОЖНОСТЬ СОЗДАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПЕРСПЕКТИВ ДЛЯ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Я.А. Акулич

Брестский государственный технический университет, Беларусь

Не вызывает сомнений подтвержденная статистическими данными информация о том, что в настоящее время многие промышленные предприятия Республики Беларусь оказались в кризисном положении. В качестве объяснения данной ситуации можно привести достаточно широкий ряд факторов, как внешних макроэкономических, так и внутренних, сущность которых следует искать на уровне самого предприятия. Перечислим лишь некоторые из проблем, с которыми отечественные предприятия вошли в новые условия функционирования экономики. Это и малоэффективная система управления, огромная социально-культурная база, необоснованно расширенные штаты, устаревшая технология, низкое качество выпускаемой продукции. И ряд этот можно продолжить. Проанализировав совокупность всех проблемных факторов, можно выделить первопричину настоящей кризисной ситуации, заключающуюся в том, что большинство отечественных предприятий были созданы для работы в совершенно иных, отличных от реалий сегодняшнего дня условиях командно-плановой экономики, что во многом и обусловило их сильную инертность к серьезной внутренней перестройке.

Конечно, в настоящее время можно наблюдать определенные успехи отдельных предприятий в деле преодоления кризисной ситуации, по большей части обусловленные как государственными инвестиционными проектами, так и реализацией планов иностранных, преимущественно российских инвесторов. В качестве примера может выступить ПО "Горизонт". Для вывода предприятия из кризиса в 1995 году была создана правительственная комиссия, результатом работы которой явился ряд решений по восстановлению стабильной работы предприятия. Свою положительную роль сыграли кредиты Национального банка, а так же таможенные и налоговые льготы. Таким образом, сегодня предприятие, хотя и имеет ряд проблем, но определенно является достаточно привлекательным для инвесторов.